

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

פרשת בהעלותך

מקשה אחת

ואמרו "הרי אנו יודעים את מצבה הקשה של הישיבה, ועוד הרב נוסע כל הזמן לחו"ל בשביל לגייס כספים ומדוע כאן אין הוא מוכן לקבל ממנו תרומה כלל?"

המשיכו להקשות בני הישיבה הרי אפילו קורבנות לבית המקדש היו מקבלים מן הגויים, ומדוע שלא ייקחו כסף למען החזקת הישיבה? אמר להם הרב "קורבנות לבית המקדש ניתן לקבל מן הגויים, אך כסף להחזקת תורה בשום פנים ואופן לא. מחזיקי התורה נעשים חלק בלתי נפרד מלומדי התורה עצמם ולגוי אין שום שייכות לתורה ואם כן לא ניתן לקחת ממנו כסף!"

מסבירים חז"ל זו הסיבה לכך שהתורה חוזרת ומדגישה לנו שהבסיס של המנורה הייתה צריכה להיות מקשה אחת, שכן המנורה מסמלת את התורה הקדושה וכך גם הבסיס של המנורה.

ולכן באה התורה ללמד אותנו שכמו שהבסיס של המנורה צריך להיות מקשה אחת, כך גם מחזיקי התורה צריכים להיות מקשה אחת ושתהיה להם שייכות לתורה. ומי שאין לו שייכות לתורה, אינו יכול להימנות מבין מחזיקיה.

הרי לנו שגם להחזיק את לומדי התורה צריך שיהיה לאדם זכות מיוחדת ושייכות לתורה הקדושה, ולא כל אדם יכול לבוא ולבקש להיות ממחזיקי התורה הקדושה, ותומכי התורה ולומדיה הרי הם מקשה אחת.

יהי רצון שנזכה להיות גם מלומדי התורה הקדושה וגם מתומכיה.

על שאלה ואחרות!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדבניו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו" [ג, ב']

מסביר בעל ה"זרע שמשון" - ר' יוסי בן קסמא הוכיח את ר' חנינא שאמר לו שאותה מלכות מן השמים המליכו אותה שהנה למרות שהרגה את חסידיו של הקב"ה המלכות עדיין קיימת, ואם כן אין הוא צריך להעמיד את עצמו בסכנה. ר' חנינא אמר לו - מן השמים ירחמו שכאשר אנו עוסקים בתורה אי אפשר שתבוא עלינו מיתה ובוודאי יעשו לנו נס. ועל זה הקשה לו ר' יוסי - אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר מן השמים ירחמו הרי כל המוסר עצמו כדי שיעשו לו נס אין עושים לו נס. אך שאלת פפוס לר"ע לא הייתה ללא טעם אלא שאל אם אינו מתיירא מן המלכות. ועל כך אמר לו ר"ע שהוא נראה כמו טיפש שאין הוא יודע את הפרוש הראשון של הפסוק "ותעשה אדם כדגי הים" ואפילו רמז בדבריו של פפוס לא היה נשמע שהוא יודע מהפרוש השני על פסוק זה.

המשך אי"ה' בשבוע הבא...

"וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה מקשה הוא" [ח, ד']

שואלים חז"ל [הובא בספר 'ללמדך' - מדוע התורה הקדושה מדגישה שהבסיס של המנורה צריך להיות מקשה אחת, הרי אמרנו שכל המנורה עצמה צריכה להיות מקשה אחת ואם כן ירכה בכלל זה?

מסבירים חז"ל מסופר שבישיבתו של הרה"ג ר' אלחנן וסרמן זצ"ל פעם אחת באמצע הסדר, פרצה שריפה בבית של הגוי השוכן ממש קרוב לישיבה.

בני הישיבה מיד סגרו את הגמ' ויצאו לקיים מצוות הצלת נפשות, כל בני ביתו של הגוי היו שקועים בשינה ולא שמו לב למתרחש סביבם. כמה בחורים אמיצים שברו את דלת הכניסה לבית, וממש ברגע האחרון חילצו את כל בני המשפחה מפני מוות ודאי. לאחר מכן מיד כל הבחורים התמקדו בכיבוי השריפה לפני שתתפשט לשאר בתי העיירה. כשסיימו לכבות לגמרי את השריפה, מיד חזרו אל בית המדרש ללמוד את התורה הקדושה, והשכן הגוי שרצה להודות לבחורים לא מצא אותם כלל.

לאחר מספר ימים נכנס הגוי לבית המדרש, ניגש אל ר' אלחנן וסרמן ורצה להביע את רגשי תודתו הוא רוצה לתרום סכום הגון למען הישיבה, הרי רק בזכותם הוא ובני משפחתו נשאר בחיים.

למרות המצב הקשה של הישיבה, ר' אלחנן וסרמן לא הסכים לקבל ממנו תרומה כלל, ולא עזרו כל ההפצרות והתחנונים של אותו הגוי. לאחר שהתייאש הגוי מלתת את התרומה, ניגשו בני הישיבה אל הרב

פניני "אור החיים" הקדוש

לדבניו הקדוש רבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות... יאירו שבעת הנרות" [ח, א'-ב']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מובא במדרש שחלשה דעתו של אהרן כאשר ראה שכולם מקריבים קורבנות חוץ ממנו - שבט לוי, כאשר ראה זאת הקב"ה אמר לו - שלך גדולה משלהם שאתה מיטיב ומדליק את הנרות. וצריך להבין במה התקררה דעתו של אהרן?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - יש מחלוקת בגמ' מנחות [פח] האם נרות המנורה היו קבועים ומחוברים למנורה או שלא. גם לדעת אלו שסוברים שהנרות היו מחוברים למנורה, היה לאהרן חידוש וחנוכה בהדלקת הנרות. שכן הנרות היו דקים מאד עד שיכלו לכופפם, כשבא הכהן להטיב את הנרות היה מכופף אותם מורידם למטה ומנקה אותם. לאחר מכן חוזר ומישר את הנרות ומסדרם כראוי, וזה חשוב כחידוש וחנוכה המנורה, שכן כאשר הנרות כפופים, אין המנורה שלמה וראויה להדלקה. וכשחזר אהרן וסידר את הנרות בכל יום, השלים את צורת המנורה והרי זה כחידוש וחנוכה המנורה. לכן הייתה גדולה הדלקתו של אהרן הכהן יותר משאר כל עבודות שבמקדש.

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא

לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מדיני קריאת התורה

א. כדי לקרא בתורה, צריך שיהיו במקום עשרה גברים שהגיעו למצוות (שו"ע קמ"ג סעיף א'). **ביום שני וחמישי**, רק גדול יכול לעלות לתורה, לכן **אין לתת לנער בר מצוה, שיש עוד ימים בודדים עד שיגיע לגיל שלוש עשרה, לעלות לתורה** (משנ"ב רפ"ב ס"ק יא' מהאחרונים, שעה"צ רכ"ה אות ז', כה"ח רכ"ה סק"י ובסימן רפ"ב ס"ק כ"ב כתב שכן העיקר להלכה, אבל יש באחרונים הסוברים שאף למינין שלשה עולה, ובדיעבד שכבר קראו לקטן לא יורידוהו ונסתמך על המתירים, וביחוד ח"י סימן ט"ו האריך להביא שאין אחרונים אלו מיעוט, אלא רבים הם שכתבו שזו ג"כ דעת הרמב"ם ועוד ראשונים, וכן נוטים דברי הב"י סוף סימן קל"ה, לכן מסיק להתיר לכתחילה, וכ"כ בחזו"ע שבת ח"ב עמ' רמ"ה, ולהלכה יש להחמיר בספק ברכות אם לא במקום דוחק).

ב. **בשבת, מדין התלמוד והשו"ע** (רפ"ב סעיף ג') **יכול קטן לעלות לכל עליה** שיחפוץ (וכן פוסק ביחוד ח"ד סימן כ"ג כל שאין מנהג קבוע אחרת), אבל **מנהג אשכנז שיעלה רק למפטר** (משנ"ב ס"ק יב' מהאחרונים, קטן היינו שידוע למי מברכים, שזה באיור גיל שש), **ולספרדים הנוהגים ע"פ האר"י, יכול לעלות מעלית שביעי ואילך** (כ"ה בכה"ח סק"ג). **לכל השיטות אין יכול הקטן להיות החזן שקורא בתורה** להוציא את האחרים ידי חובה (משנ"ב ס"ק יג', כאשר הקדמו בר מצוה, לשבת לפני שנעשה גדול, והכין הנער את העליה שאם לא יקרא תהיה עוגמת נפש גדולה, התיר באג"מ ח"ב סימן ע"ב להסתמך על פמ"ג ודה"ח שהתירו בכה"ג, הוב"ד במשנ"ב שם, שפסק כן במקום שאין מי שיקרא בתורה, אלא רק קטן יודע, וכ"פ בחזו"ע שבת ח"ב עמ' רנ"א, ובהלכו"ע ח"ג עמ' קכ'. **כאשר קטן עולה לתורה, תמיד יכול גם לקרא בתורה**, שזה עיקר דין עליה לתורה, אג"מ שם).

ג. **אין להעלות לתורה חילוני, המחלל שבת בפרהסיא, רק לעלית הוספה ניתן להעלותו**. אם יש חשש איבה, כגון שבא בשני וחמישי לאזכרה ורוצה לעלות לתורה, אפשר להלותו (בא"ח בר"פ ח"ב סימן יא, וכ"פ הלכו"ע ח"ג עמ' קכ' וכתבו, שאם יש איבה, יעלוהו למקום בו חפץ, אך אח"כ יוסיפו עוד עליה, כך שנמצא בסוף שאין עליתו מחשבוני ז' עולים. ובאג"מ ח"ג סימן כא' וכ"ב בהלכו"ע תפילה פרק יב' אורחות הלכה הערה 54 כתבו, שמעיקר הדין ניתן להעלותם לתורה, כיון שעושים

לתיאבון ובעצם מאמינים בה', אך יותר נכון לא להעלותם כלל, שאין צורך לכבד אנשים כאלה אפילו אם יבואו לעליון, אח"כ יש לחשוש למחלוקת. ומ"מ להלכה ניתן תמיד להעלותם בימוסיף, שכי"ה ג"כ לחזו"א הוב"ד באורחות רבינו ח"א עמ' קכ"ב).

ד. יש לקרוא בתורה לדקדק בקריאה, **שאם דילג אפילו מילה אחת, אפילו אם החזירו את ספר התורה להיכל, יש להוציאו מחדש**, לברך ברכת התורה, לחזור על הפסוק בו המילה חסרה עם עוד שני פסוקים איתו, לברך ברכה אחרונה, לומר קדיש ולהחזיר הספר להיכל (כ"ז בשו"ע רפ"ב סעיף ז' ובמשנ"ב ס"ק לה', ובסימן קל"ו סעיף ג' משנ"ב סק"ח וט'. מש"כ לומר גם קדיש, כ"ה בכה"ח רפ"ב ס"ק לד', אג"מ ח"א סימן קא', וכ"ה למשנ"ב ס"ק לד', שרק אם השלימו הקריאה ולא השלימו העולים ס"ל אי"צ לחזור לומר קדיש, משא"כ בזה). **אם קרא כל הפרשה, אך מילה או אות אחת קרא שלא בדיקדוק, אם המשמעות השתנתה מחמת הטעות, צריך גם כן להחזיר** הספר ולקרא מחדש (שו"ע קמ"ב סעיף א'). **יש לזהר מאוד מטעות, אפילו שאין המשמעות משתנה, ואם טעה הקורא, אם יתפסוהו תוך כדי הקריאה יחזירוהו, אבל אין צריך להחזירו אחר שהמשיך הלאה** (שו"ע קמ"ב סעיף א' כתב בפשטות שמחזירין אפילו בדקדוק אות, ופשטות דבריו אפילו שאין משנה מהשמעות, וכ"כ בב"י ע"פ ירושלמי, וברמ"א חלק שרק אם שמשמעות משתנה, ולא כתב יו"א, אמנם אף לבני אשכנז יש לנהוג כהשו"ע, שכי"ה בהגר"א וכ"כ בביאור"ל ד"ה אין, אבל אם קרא כל התיבה, רק לא כחניקוד הנכון, ואין העניין משתנה, בזה לאשכנזים אין חזון, כפסק הביאור"ל).

ה. **יקרא העולה יחד עם שליח הציבור, לספרדים לא ישמיע לאזנו, לאשכנזים ישמיע לאזנו בלחש, אך לא יגביה קולו יותר מזה** (כ"ז בשו"ע ורמ"א קמ"א סעיף ב').

ו. **אם טעה העולה, וברך לפניו 'אשר נתן לנו' במקום 'אשר בחר בנו', יש לתקנו מיד, לא תיקנוהו עד שאמר 'ברוך אתה ה' יסיים הברכה, ויברך לאחר קריאתו 'אשר בחר בנו', ואם ברך כבר 'אשר נתן לנו', לא יחזור לברך 'אשר נתן לנו' מחמת הספק. טעה בברכה אחרונה, ואמר 'אשר בחר בנו', יתקנוהו מיד, לא תיקנוהו, עד שאמר 'ברוך אתה ה' ימשיך 'אשר נתן לנו וכו', סיים נותן התורה, יחזור לברך 'אשר נתן לנו' (כ"ז במשנ"ב קל"ט ס"ק טו', ובשעה"צ אות טו').**

בסייעתא דשמיא

חזר לחנויות של "יפה נוף" הספר

"מתיקות ועריבות התורה" חלק ג'

המלאי מצומצם והצריף לשכר!

בע"ה בחודש הקרוב

ייצא לאור הספר "מתיקות ועריבות התורה" חלק ד'

ניתן יהיה להשיג ברשת חנויות יפה נוף

"מתיקות ועריבות התורה" גם השקפה ומוסר וגם דרך לחיים

